

Broj: 70/2012

Zagreb, 5. lipnja 2012.

Nakon rasprave o **Prijedlogu Zakona o kriterijima za sudjelovanje u tripartitnim tijelima i reprezentativnosti za kolektivno pregovaranje**, na osnovi članka 29. stavka 1. i članka 30. stavka 1. i 3. Poslovnika o radu Gospodarsko-socijalnog vijeća i njegovih radnih tijela, Vijeće na 177. sjednici održanoj 5. lipnja 2012. godine nije imalo zajedničko mišljenje.

STAV VLADE REPUBLIKE HRVATSKE

1. Vlada Republike Hrvatske predlaže izmjenu u članku 8. Prijedloga Zakona o kriterijima za sudjelovanje u tripartitnim tijelima i reprezentativnosti za kolektivno pregovaranje, i to u stavku 2. da se riječi „10 posto“ zamijene riječima „dvadeset posto“, a u stavku 3. da se riječi „trideset posto“ zamijene riječima „četrdeset posto“, te da članak 8. stavci 2. i 3. glase:

„**(2)** U postupku utvrđivanja reprezentativnosti sindikata iz stavka 1. ovoga članka, reprezentativnim sindikatom smatra se sindikat na području odnosno razini za koje se sklapa kolektivni ugovor, ima najmanje dvadeset posto radnika članova od ukupnog broja sindikalno organiziranih radnika zaposlenih kod poslodavca ili poslodavaca koji posluju na području odnosno razini za koje se sklapa kolektivni ugovor.

(3) Iznimno od stavka 2. ovoga članka, ako se pregovara za sklapanje kolektivnog ugovora na području prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti, u kojemu djeluje sindikat čiji su članovi radnici iste struke odnosno zanimanja, reprezentativnim sindikatom smatra se i sindikat koji ima najmanje četrdeset posto radnika članova od ukupnog broja radnika iste struke odnosno zanimanja zaposlenih kod poslodavca ili poslodavaca koji posluju na području za koje se sklapa kolektivni ugovor.“

2. Vlada RH predlaže da se Prijedlog Zakona o kriterijima za sudjelovanje u tripartitnim tijelima i reprezentativnosti za kolektivno pregovaranje s tako izmijenjenim člankom 8., stavci 2. i 3., uputi u proceduru donošenja, u Vladu RH i u Hrvatski sabor na dva čitanja, te poziva socijalne partnere da dostave svoje daljnje prijedloge.

MIŠLJENJE SINDIKALNIH SREDIŠNJICA I HRVATSKE UDRUGE POSLODAVACA

1. Sindikalne središnjice i Hrvatska udruga poslodavaca jedinstvene su u stavu da se Prijedlog Zakona o kriterijima za sudjelovanje u tripartitnim tijelima i reprezentativnosti za kolektivno pregovaranje vrati radnoj skupini na doradu.

2. Hrvatska udruga poslodavaca neće se izjašnjavati o zakonskim odredbama koje se tiču drugog socijalnog partnera, te će se u tom dijelu prikloniti mišljenju većine.

IZDVOJENO MIŠLJENJE SAVEZA SAMOSTALNIH SINDIKATA HRVATSKE I MATICE HRVATSKIH SINDIKATA

SSSH i MHS je prihvatljiv prijedlog Vlade RH iznesen na sjednici Gospodarsko-socijalnog vijeća održanoj dana 5. lipnja 2012. godine da se u članku 8. stavku 2. Nacrta Prijedloga Zakona o kriterijima za sudjelovanje u tripartitnim tijelima i reprezentativnosti za kolektivno pregovaranje propiše kao kriterij za utvrđivanje reprezentativnosti sindikata najmanje 20% radnika članova od ukupnog broja sindikalno organiziranih radnika zaposlenih kod poslodavaca koji posluju na području za koje se sklapa kolektivni ugovor.

SSSH i MHS nije prihvatljiv prijedlog Vlade RH iznesen na sjednici Gospodarsko-socijalnog vijeća održanoj dana 5. lipnja 2012. godine da se u članku 8. stavku 3. Nacrta Prijedloga Zakona o kriterijima za sudjelovanje u tripartitnim tijelima i reprezentativnosti za kolektivno pregovaranje propiše kao kriterij za utvrđivanje reprezentativnosti sindikata čiji su članovi radnici iste struke odnosno zanimanja, propiše da se smatra reprezentativnim sindikatom sindikat koji ima najmanje 40% radnika članova od ukupnog broja radnika iste struke odnosno zanimanja zaposlenih kod poslodavca ili poslodavaca koji posluju na području za koje se sklapa kolektivni ugovor.

Tražimo da:

- **sindikata koji je reprezentativan na nacionalnoj razini, reprezentativan je i na razini poslodavca** (jer na toj razini ima samo dio svojih članova, neovisan je od poslodavca i svakako ima kapacitete za pregovore);
- **za razinu poslodavca: najmanje 20% od ukupnog broja zaposlenih za sindikate koji djeluju samo na razini poslodavca.**
- Strukovni sindikat mora zadovoljiti opći kriterij. Ako ga zadovoljava, ne može imati više od jednog pregovarača u pregovaračkom odboru;
- Opći sindikat na nacionalnoj razini reprezentativnost dokazuje samo brojem svojih članova kod poslodavaca u području za koje se pregovara (a ne ukupnim brojem članova).

SSSH i MHS ne podržavaju Nacrt Prijedloga Zakona o kriterijima za sudjelovanje u tripartitnim tijelima i reprezentativnosti za kolektivno pregovaranje, s konačnim prijedlogom zakona **te traže njegovo vraćanje tripartitnoj radnoj skupini na doradu.**

SSSH i MHS ne podržavaju Nacrt Prijedloga Zakona o kriterijima za sudjelovanje u tripartitnim tijelima i reprezentativnosti za kolektivno pregovaranje, s konačnim prijedlogom zakona iz sljedećih razloga:

Savez samostalnih sindikata hrvatske i Matica hrvatskih sindikata smatraju da u Nacrtu prijedloga Zakona o kriterijima za sudjelovanje u tripartitnim tijelima i reprezentativnosti za kolektivno pregovaranje, s konačnim prijedlogom zakona nije postignut dovoljan stupanj suglasnosti sve tri strane te ga **ocjenjuju nepripremljenim i neprihvatljivim za upućivanje u daljnju proceduru.** Predmetnom Nacrtu prijedloga Zakona **posebice zamjeraju: unošenje zbrke u autonomne zadaće sindikalnih udruga i njihovih udruga više razine, neravnopravan tretman sindikata i udruga poslodavaca, nedorečenu i neprovedivu, a u dijelovima i apsolutno neprihvatljivu proceduru utvrđivanja reprezentativnosti,**

neusklađenost kriterija s javno proklamiranim ciljevima Zakona, izmjenu Zakona o radu ovim Zakonom (i to ne samo članka 262. ZOR-a, već i niza drugih navedenih ili navedenih članaka) – **što će za posljedicu zasigurno imati daljnju fragmentaciju sindikalne scene, slabljenje sindikata i kolektivnog pregovaranja te pravnu nesigurnost.**

Stoga Savez samostalnih sindikata Hrvatske i Matica hrvatskih sindikata **traže vraćanje Zakona tripartitnoj radnoj skupini na doradu.**

IZDOJENO MIŠLJENJE NEZAVISNIH HRVATSKIH SINIDKATA

Nezavisni hrvatski sindikati **ne podržavaju** predloženi tekst nacrtu Zakona o kriterijima za sudjelovanje u tripartitnim tijelima i reprezentativnosti za kolektivno pregovaranje iz sljedećih razloga:

- ne prihvaćamo utvrđivanje prava sindikata na zastupljenost u tripartitnim tijelima na lokalnoj razini;
- protivimo se predloženom povećanju praga za utvrđivanje reprezentativnosti sindikata za kolektivno pregovaranje na 20 posto radnika članova te napominjemo kako je do predmetne promjene došlo na sjednici GSV-a iako je ministar rada i mirovinskog sustava na sastanku tripartitne radne skupine u više navrata rekao kako se predloženi postotak od 10 posto neće mijenjati, osim u slučaju postizanja dogovora između svih sindikalnih središnjica;
- u slučaju nepostizanja sporazuma o pregovaračkom odboru sindikata, u postupku pred Povjerenstvom je potrebno istovremeno utvrditi reprezentativnost sindikata te broj i sastav pregovaračkog odbora, a ne po utvrđenoj reprezentativnosti dogovor o broju i sastavu ponovno prepuštati dogovoru sada reprezentativnih sindikata. Predloženo rješenje nepotrebno duplicira postupak pred Povjerenstvom;
- smatramo kako je zakonom potrebno jasnije odrediti što se smatra strukom, a što zanimanjem;
- zastupljenost svih sindikata u pregovaračkom odboru mora biti „*proporcionalna udjelu članova pojedinog reprezentativnog sindikata*“, a ne utvrđena na način da ista u *što je moguće većoj mjeri* u skladu s udjelom članova pojedinog reprezentativnog sindikata;
- zakon otvara prostor za osnivanje većeg broja novih strukovnih sindikata, jer će ulazak u pregovarački odbor biti jednostavniji iz pozicije strukovnog, nego „općeg“ sindikata, a time i sastav pregovaračkog odbora većinom može biti sastavljen od članova strukovnih sindikata;
- protivimo se utvrđivanju roka trajanja reprezentativnosti sindikata za kolektivno pregovaranje u situaciji kada imamo jedan sindikat ili postoji dogovor više sindikata o pregovaračkom odboru. U navedenim situacijama presumirana reprezentativnost treba biti valjana sve dok ne bude osporena;
- zakonom treba jasno odrediti da je prilikom kolektivnog pregovaranja potrebno utvrditi ili područje ili razinu za koju se pregovara;
- rokovi za dostavu podataka za utvrđivanje reprezentativnosti udruga sindikata više razine su prekratki te ih je potrebno produljiti, a koju spremnost je predlagač iznio na sjednici Povjerenstva GSV-a za zakonodavstvo, kolektivne pregovore i zaštitu prava;
- pored evidencije reprezentativnih sindikata zakonom je potrebno propisati obvezu nadležnog ministarstva na vođenje odgovarajuće evidencije reprezentativnih udruga sindikata i poslodavaca više razine;
- protivimo se prijedlogu prema kojem poslodavac ima pravo podnijeti prijedlog za utvrđivanje reprezentativnosti sindikata za kolektivno pregovaranje;

- rokove u postupku utvrđivanja reprezentativnosti sindikata za kolektivno pregovaranje je potrebno skratiti te je potrebno propisati potvrđivanje podataka o broju članova sindikata od strane poslodavca (kako je to propisano u postupku utvrđivanja reprezentativnosti udruga sindikata više razine) kako bi se osigurala transparentnost i spriječila moguće manipulacije podacima;
- protivimo se prijedlogu izmjena Zakona o radu kroz odredbe ovog zakona.

IZDVOJENO MIŠLJENJE UDRUGE RADNIČKIH SINDIKATA HRVATSKE

Nacrt prijedloga Zakona o reprezentativnosti za sudjelovanje u tripartitnim tijelima i za kolektivno pregovaranje (u daljnjem tekstu: Zakon) za URSH i dalje JE neprihvatljiv, te i dalje čvrsto ostajemo pri već iznesenim, kako usmenim, tako i pismenim primjedbama.

Prije svega, želimo napomenuti kako su potpuno neprihvatljiva sva direktna i indirektna zadiranja Zakona u odredbe Zakona o radu, a posebice u onom dijelu u kojem se pojedine odredbe Zakona o radu stavljaju van snage. Zakon o radu je temeljni propis kojim se u Republici Hrvatskoj reguliraju radni odnosi, a koji je usklađen sa zakonodavstvom Europske Unije i dogovoren među socijalnim partnerima, te je stoga apsurdno da se u isti intervenira Zakonom o reprezentativnosti za sudjelovanje u tripartitnim tijelima i za kolektivno pregovaranje.

Ponovno skrećemo pažnju i na činjenicu da je dana 20. ožujka 2012. godine, u organizaciji sindikata održan okrugli stol na kojem su, između ostalih, prisutni bili i predstavnici akademske zajednice koji su uputili niz kritika na prijedlog predmetnog Zakona, dijeleći na taj način i mišljenje sindikata kako isti nije dobar. Valja napomenuti kako su među prisutnim predstavnicima akademske zajednice bili istaknuti stručnjaci za radno pravo, prof. dr. sc. Marinko Đ. Učur s Pravnog fakulteta u Rijeci i mr. sc. Viktor Gotovac s Pravnog fakulteta u Zagrebu, pri čemu je prof. dr. sc. Učur izrazio čak i mišljenje kako je predloženi Zakon protuustavan te da bi trebalo izraditi potpuno novi prijedlog zakona, jer je postojeći bespredmetno popravljati.

Slijedom navedenog, zahtijevamo da se predmetni Zakon vrati radnoj skupini za izradu istog te da se sve naše primjedbe ponovno razmotre i uvažavaju u daljnjem tijeku rada na Zakonu.

IZDVOJENO MIŠLJENJE HRVATSKE UDRUGE SINDIKATA

Hrvatska udruga sindikata **ne podržava** Nacrt prijedloga Zakona o reprezentativnosti za sudjelovanje u tripartitnim tijelima i za kolektivno pregovaranje, s konačnim prijedlogom zakona iz sljedećih temeljnih razloga:

1. Produžena primjena pravnih pravila

Člankom 23. prijedloga pokušava se regulirati pitanje produžene primjene pravnih pravila iz Kolektivnih ugovora čija je važnost istekla, a u tu svrhu se predviđa i neprimjena instituta povoljnijeg prava iz članka 7. stavka 1. Zakona o radu.

Navedeno je za HUS neprihvatljivo (bez obzira na Sporazum s Vladom RH od 23. studenog 2010.).

3. Kriterij minimalnog broja članova sindikalne udruge više razine

Za HUS je neprihvatljiv broj od 50.000 članova kao uvjet za reprezentativnost središnjica. Ovo posebno stoga što se do toga broja dolazi **preglasavanjem** na sindikalnoj strani. Koliko nam je poznato europska je praksa da se propisi koji se odnose na

reprezentativnost udruga sindikata i poslodavaca donose se uz suglasnost socijalnih partnera, a ne preglasavanjem i „preko koljena“.

4. Intervencije u tekst Zakona o radu

Reguliranjem reprezentativnosti za kolektivno pregovaranje na drugačiji način, zadire se u veći broj odredbi Zakona o radu. Primjerice, ostaje otvoreno pitanje ima li, u skladu s predloženim odredbama ovog zakona, nereprezentativni sindikat uopće pravo na štrajk, ili se to pravo od sada namjerava priznati samo reprezentativnim sindikatima. Dakle, osim navedene odredbe čl. 269. Zakona o radu, kao problematične mogu se pojaviti odredbe članaka: 267., 276., te većina odredbi Zakona o radu u kojima se pojavljuje pojam sindikat, bez navođenja je li riječ o reprezentativnom sindikatu.

5. Broj članova i sastav pregovaračkog odbora

Sastav pregovaračkog odbora sindikata i broj njegovih članova bili su područje najveće pravne nesigurnosti u ovoj materiji i jedan od glavnih motiva za njeno bolje reguliranje. Nažalost, predloženo rješenje ne predstavlja napredak.

6. Povjerenstvo za utvrđivanje reprezentativnosti

Ne vidimo potrebu za formiranjem povjerenstva na predloženi način, posebno glede činjenice da bi se po novom rad u povjerenstvu plaćao, iako je postojeće uređenje povjerenstva sasvim korektno udovoljavalo potrebama. Ujedno se pitamo, ne bi li bilo logično da stručnost i plaćeni rad povjerenstva sa sobom donose poboljšice u njegovu radu. Ne vidimo nikakvu prednost ovakvog povjerenstva u odnosu na povjerenstva koja su u prijašnjim postupcima utvrđivala reprezentativnost sindikalnih središnjica. Osim toga novi ustroj GSV-a kroz postojeći sustav povjerenstava nudi opciju u kojoj bi za obavljanje ove zadaće moglo oformiti posebno povjerenstvo GSV-a.

7. Nekoherentnost kriterija reprezentativnosti

Predloženi kriteriji reprezentativnosti sindikalnih središnjica ni po čemu ne predstavljaju koherentnu cjelinu. Oni su izraz želje da od postojećih reprezentativnih sindikalnih središnjica točno određene središnjice zadrže taj status u svakom slučaju te da ga točno određene središnjice izgube. Konkretizacija takve ideje u kvantitativne kriterije s objektivnim opravdanjem i argumentacijom prilično je težak posao koji teško može rezultirati zaokruženim i logičnim sustavom.

Ujedno se protivimo usmeno iznesenom prijedlogu ministra Mrsića po kojem se prag reprezentativnosti za kolektivno pregovaranje povećava sa 10% na 20%, te po kojem se prag reprezentativnosti strukovnih sindikata povećava sa 30% na 40% iz razloga što HUS zagovara uvođenje jedinstvenog kriterija reprezentativnosti koji bi iznosio 10% sindikalno organiziranih članova na svim razinama (udruge više razine, grane i poduzeća) pri čemu ne podržavamo uvođenje bilo kakvih povlaštenih kriterija za strukovne sindikate.

**Predsjednik
Gospodarsko-socijalnog vijeća**

Krešimir Sever, v.r.